

Delavska Pravica

Glasi krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nebrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—, ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Osnovna zmota

Zadnjič smo rekli, da je v delavstvu samem vzrok, če se delavski pokret ni mogel tako razmahniti in utrditi, da bi socialna misel na vsej črti zmagala. Dasi je delavstvo bilo zastopano po raznih parlamentih po močnih skupinah in so njegovi glasovi bili ali bi vsaj mogli in morali biti odločilni, je kapitalizem ostal neomajan in slejkoprej vodi gospodarstvo in javno politiko sveta.

Vzrokov za to je veliko, in tu hočemo navesti enega, ki se nam zdi poglavitni, to je napačna načela in napačna agitacijska taktika najmočnejše delavske stranke, socialdemokracije.

Velika zmota je bila, da je socialna demokracija, slepo sledeč naukom Nemca Marksa, vbijala v glavo delavskemu ljudstvu prepričanje, da bo kapitalizma kmalu konec. Pa ne samo to: socialnodemokratski prvaki in agitatorji so razlagali na podlagi »nepogrešnih gospodarskih zgodovinskih zakonov«, da se bo kapitalizem zrušil sam po sebi. Proletarskemu razredu, so dejali, je zmagala neizogibno zagotovljena; treba je samo proletarsko-razredne zavesti in kapitalizem bo v tej borbi nujno propadel. Zmaga delavstva je po »železnih zakonih« vneprej zagotovljena, zakaj, tako so rekli, kapitalizem sam po sebi teži k vrhuncu, s katerega bo neizogibno zdrknil v propast — bo tako rekoč samega sebe zanikal ali ubil, ko bo njegovo gospodarstvo postalo zaradi svojih posledic naravno samo v sebi nemogoče.

Danes vemo, da je ta nauk jalov, da ne drži, ker je dejanski razvoj gospodarstva in politike dokazal, da se je Marks temeljito zmotil. Nočemo in ne smemo tajiti zaslug Marksa, ker je razkril in z vso oostrostjo kritiziral kapitalistični sistem in s tem dejansko pripomogel, da se je začela svetovno organizirana borba proti njemu, ki jo je bila krščanska družba zamudila. Toda žal je Marksova filozofija, ki je borbo na napačno duhovno podlago postavila, sama to borbo oslabila in obbrezuspešila. Marks te svoje filozofije ni zajel iz dejanskega poteka človeške zgodovine, on je svoje »železne zakone zgodovine« le sam v zgodovino vmislil in jo v luči svojih zmotnih načel gledal, dočim zgodovina čisto drugače izgleda in se razvija. Te zmote pa se je Marks naučil od nemškega filozofa Hegla, ki si je svet predstavljal po svoji glavi, češ da se svet razvija po neki »ideji«, ki nekaj časa živi in se uresničuje, ko pa pride do viška, sama sebe zanika in pobije, nakar se začne svet oziroma zgodovina sukati v čisto nasprotnem pravcu in tako naprej vso večnost. Nima smisla te misli našemu delavstvu natančneje razvijati, ker so to itak prazne nemške filozofske mar-

Sklepi belgrajske ankete Del. zbornic

Brezposelnost veliko gospodarsko zlo

Resolucija o brezposelnosti

Anketa ugotavlja, da je položaj v pogledu brezposelnosti v l. 1934 nasproti l. 1933 poslabšan, pa četudi je število zaposlenih delavcev za nekoliko procentov povečano. To poslabšanje prihaja odtod, ker je gradbena stroka kot glavna gospodarska panoga velikih in srednjih mest tudi v letu 1934 naglo nazadovala, kar zadene one delavce, ki prihajajo za pomoč brezposelnim v prvi vrsti v pošto.

Ravno tako ugotavlja anketa, da od javnih del, zamišljenih po uredbi o izvajanju javnih del, za delavce in nameščence ni bilo nobene, ne posredne ne neposredne koristi. Predvsem so bila sredstva omejena, a ona malenkostna dela, ki so iz njih izvršena, so izvršili okoliški kmetje. Od teh sredstev niso Borze dela dobile niti ene pare tako, da država od sedaj ni v pogledu pobijanja brezposelnosti, niti v pogledu pomoči brezposelnim delavcem in nameščencem storila absolutno ničesar. Tudi spremenjena uredba o javnih delih ne obeta mnogo več, ker je omejena na ista sredstva, a predvideva od teh samo 5 % za Borze dela.

Ravno tako ni bil na polju pomoči brezposelnim v preteklem letu storjen niti en korak naprej. Anketa izraža začudenje, da še ni uvedeno že uzakonjeno podaljšanje redne podpore na 20 tednov in da se na ta način finančne rezerve Borz dela hranijo tudi v času največje bede in pomanjkanja.

Ponavljajoč vse zahteve lanske ankete, posebno one v pogledu spoštovanja zakonskih predpisov o delovnem času, anketa posebej poudarja zahtevo, da se redne podpore takoj podaljšajo na 20 tednov, in da se od sredstev, pobranih po uredbi o javnih delih, dá borzam dela 50%.

Ker pa to niti od daleč ni dovolj, da se pri nas ustvari kaka taka pomoč za slučaj brezposelnosti za ves čas trajanja brezposelnosti, — ker je za to potrebno okoli 200 milijonov dinarjev letno, — zahteva anketa uvedbo posebnega socialnega davka na ves narod za ta cilj. Anketa izrazito poudarja, da se obstoječe razmerje do borz dela razširi tudi na državne železničarje, katere je železničarska zakonodaja v vsakem pogledu oddvojila v posebno skupino, kot da ne žive v tej državi in v tem narodu.

Da bi se onemogočila zloraba, zahteva anketa, da se pri vseh občinskih in banovinskih socialnih fondih ustanovi samoupravna kontrola interesentov.

Anketa izraža posebno zahvalo onim ljudem, ki so vsled pomanjkanja javne brige iz lastne iniciative prispevali na pomoč onim, katere so težke socialne razmere privedle do beraške palice.

Vse te mere smatra anketa palijativnim, a stvaren resničen izhod vidi samo v zdravi gospodarski politiki, vodeni v interesu širokih narodnih mas. Zaključek velikega notranjega investicijskega posojila za izvedbo velikih javnih del smatra an-

nje, ki nimajo nobene podlage v dejanskem življenju. Že ruski sodobnik Marksa in socialist Bakunin je te nazore »nemškega žida«, kakor je Marksa imenoval, po pravici pobijal.

(Dalje.)

keta za prvi korak na tem polju. Javna dela bi bila najkoristnejša, če bi bila usmerjena v pravcu podviga cest, mostov in železnic v dosedaj še gospodarsko pasivnih krajih, ustvarjanju težke kovinske industrije in gradbe malih stanovanj v večjih mestih.

Za organizacijo javnih del nudijo gotovo osnovo mnoga državna, banovinska in občinska gospodarska podjetja. V tem cilju bi bilo treba ustvariti skupno vodstvo vseh državnih podjetij. Ta podjetja bi mogla biti ravno tako osnova za organizacijo dalekosežnih pomoči brezposelnim v naravi, pri čemer bi bilo treba prevoz po železnici nuditi brezplačno ali po močno znižani ceni.

Na osnovi pomoči v naravi za kmete posebej, bi mogli podvzeti mnoga javna dela, kakor je pokazala skušnja na naši zemlji. V tem cilju bi bilo treba dopustiti gotovim kmetom, da plačujejo svoje davke s svojimi proizvodi, ki bi potem služili za izvedbo javnih del.

Pri javnih delih naj se določi 8urni delovni čas po zakonu.

Pri javnih delih naj se določijo mezde. Država naj ne ovira socialnega dela občin, če sama ne prispeva k zaposlitvi brezposelnih.

Ljudi, ki se borijo za pravičnejše mezde, naj oblastva ne preganja.

Anketa opozarja vse faktorje, da je vprašanje brezposelnosti tudi v naši državi postalo najvažnejši problem, in da je zadnji čas, da pristopijo k njegovemu reševanju. (Dalje prihodnjik.)

V Kočevju je pogorela stara tekstilijana

**400 delavcev, med temi nad 250
delavskih družin, brez kruha**

Vse Kočevje, zlasti pa delavstvo je pod silnim vtisom strašnega požara, ki je dne 27. januarja uničil staro Tekstilijano ter nad 400 delavcem in njihovim družinam uničil skromno eksistenco. V sredi najhujše gospodarske in socialne krize, ki je potisnila delavsko eksistenco na skrajni minimum, je ta požarna katastrofa tako rekoč socialna katastrofa, ker delavstvo v sedanjih razmerah ne more pričakovati na kako novo zaposlitev. Lastniki podjetja bodo, če ne vse, pa vsaj delno krili nastalo škodo z zavarovalnino. Delavstvo, ki je bilo izključno navezano na zaslužek v tej tovarni, nima nikakega upanja, da bo sredi najhujše zime našlo možnost nove eksistence. Nujno potrebno je, da merodajne oblasti, zlasti država in banovina, prispejajo do skrajnosti obupanemu delavstvu na pomoč, ker bo sicer to delavstvo zapisano pogubi.

Iz uprave

Tej številki smo vsem cenjenim naročnikom priložili položnice. Vljudo prosimo, da nam nakažete naročnino za leto 1935, kakor tudi eventualne zaostanke.

Viničarski vestnik

Umrli so: tov. Kolarič Ivan, roj. leta 1883, član ljutomerske skupine, posmrtnine se je izplačalo 1000 Din; in tov. Farazin Anton, roj. leta 1859, od jarenske skupine: posmrtnine se je izplačalo 800 Din. Umrlima sotrpina daj Bog večni mir in pokoj, vsem ostalim pa bodi na tem mestu izrečeno naše tovariško sožalje.

Iz centrale poročamo, da se bo sedaj zbiralo skupno za 41. in 42. slučaj prispevke v posmrtninski sklad. Člani! Vaša korist je, če takoj plačate in če ste kot član »Strokovne zveze viničarjev« tudi reden član njenega posmrtninskega sklada. V slogi je moč! Dinar do dinarja, vsakemu enkrat lepa podpora. Danes plačati ti za druge, jutri drugi za tebe. Ne vemo ure, ne dneva. Samo tarnati in se izmikati žrtvam nič ne pomaga.

V VEDNIH BORBAH

Teden za tednom priobčujemo našim članom razprave in uspehe občinskih viničarskih razsodišč. Zakaj? Samo zato, da vzbudimo vero viničarskemu proletarcu v moč zakona, ki je tu, da ščiti tudi njega pred nasiljem in brezmejnimi izkoriščanjem drugih. Kdor spozna postavbo tudi z dobre strani, ta potem zaupa v sredstva, s katerimi se da ta postavba dobrota tudi doseči. Kdor to razume, nikdar ne bo mogel trditi, češ, za nas delavce ni pravice na svetu, ali: z viničarji povsod lahko postopajo kakor hočejo. Ne! Tak tudi nikdar ne bo podvomil, da-li je strokovna organizacija koristna in potrebna. S takimi članki hočemo pri vseh viničarjih dvigniti zavest, tako delavsko, kakor državljansko. Torej ne hujskamo, če pišemo o krivicah na eni strani in z borbo doseženih zakonitih pravic na drugi strani, če vedno poudarjamo, nujnost strokovne organizacije — kakor nam to podtikajo gotovi vinogradniški krogi in razni nesocijalni gospodje — marveč mi s tem vršimo prepotrebno vzgojo kot namen za doseg pravičnejših delovnih pogojev in socialne naobrazbe viničarjev sploh. Točno tako se glase tudi pravila »Strokovne zveze viničarjev«, ki jih je državna oblast potrdila in s tem tudi dovolila v tem pravcu naše delovanje, pa naj bo to komu prav ali ne.

Druga plat naših tozadevnih člankov pa ima namen, da kolikor mogoče s praktične strani in v posameznih slučajih viničarje podučuje o pravnem stališču, bodisi iz njihovega službenega ali drugega razmerja. Pravilnost pogodb, določbe iz uredbe o viničarskem redu, iz obsega državljankega zakonika itd., vse to mora vsak viničar

znati, poleg svojega poklicnega znanja. Kdor točno ne pozna svojih, vsaj zakonitih pravic, nikdar enako točno ne bo mogel tudi vršiti svojih dolžnosti. Dolžnosti so vedno in najprej izraz vseh pravic, vprav radi katerih bi se te dolžnosti morale vršiti, da postanejo s tem vse dotične pravice pošteno pridobljene in uživane. Pravilno velja: »Kakršno plačilo, takšno delo«, nikdar pa obratno. Naši vinogradniki pa nalagajo in zahtevajo od viničarjev samo kar največ mogočih in nemogočih dolžnosti, silno se pa branijo in boje, če bi viničarji od njih za to zahtevali pripadajoče pravice. »Šintar!« bi dejal vsakdo onemu, ki bi zahteval, recimo, od konja, naj mu ta samo vozi, ničesar pa ne sme jesti. Ako bi opešal, obupal in se uprl, tedaj pa hajdi z bičem po njem in na sejem ž njim. Tako se godi danes s pretežno večino viničarjev. Vse in tolike razprave viničarskih komisij so za to najzgovornejši dokazi. Viničarji naj samo delajo in se mučijo, plačilo in eksistenco pa si naj iščejo, kjer in kakor si to znajo in morejo. Komur to ni prav, naj gre. Kar torej v primeru z živinčetom obojamo kot trpinčenje, brezvestnost in celo »šintarijo«, to naj bi potem v primeru z delavcem, človekom s podobo božjo, s sobratom, sodržavljanom imenovali in upoštevali kot sveto delodajalsko in gospodarstveno pravico? In to vključ in preko zaščite obstoječega delavskega prava, zato ker pač tako hoče peščica gospodov posestnikov in njihovih trabantov. Ne, nikdar ne!

Sicer pa je življenje posameznika, kakor razreda, h kateremu kdo pripada, ena sama nepretrgana borba, ki jo je treba pač nujno vzeti na svoje rame ter jo voditi do končnih uspehov. Vendar pa je borba po razredni skupnosti mnogo hujša, težavnejša in tvegana (katero vrši ravno strokovna organizacija), ker črpa te svoje bojne sile predvsem iz zrelosti, zmožnosti in prepričanja poedincev pripadnikov.

Viničarji in viničarke! Niti od daleč ne pomijete v zadostni meri onih velikih važnosti za bodočnost vas in vaših otrok s tem, da plačujete samo svoji organizaciji članarino, da kljubujete silam, ki hočejo, da naše strokovne organizacije ne bi bilo. Torej borba, tovariši, neizprosna borba, da bo še močnejša naša strokovna organizacija in naš tisk, da bodo pravice enake dolžnostim, da bo med nami več zavednosti in pravega spoznanja vsega, kar je okoli nas in kar prihaja z nami kjerkoli v dotiko.

Kovinarji

Jesenice. Zaupniški zbor se je konstituiral. V četrtak zvečer so se novoizvoljeni obratni zaupniki sestali h konstituenti. Predsednik volivnega odbora je še podal poročilo o izidu volitev, nakar je takoj prešel na dnevni red. Pri konstituenti sta se oba manjšinska kluba, tako naš klub kakor klub narodnih socialstov, volitev vzdržala. Vse predloge k volitvam je iznesel SMRJ in sicer po Kralju Nacetu, delavcu na Javorniku. Za glavnega zaupnika na Savi je bil izvoljen Perko Venceslav, obratni zaupnik v žični valjarni in svak bivšega glavnega zaupnika Mohoriča Franca. Za zapisničarja te prve seje je Kralj v imenu kluba SMRJ predlagal samega sebe. Za tajnika in pomočnika glav. zaupniku na Savi je bil izvoljen Ravnik Franc, glavni zaupnik v preteklem letu. Za blagajnika parškega sklada Pibernik Albin. Za glav. zaupnika za obrat Javornik Kralj Nace, za tajnika Praprotnik Jože. Za glav. zaupnika za obrat Dobrava Bucek Jože, za tajnika Kunsterle Franc. Nato je sledila razdelitev obratov posameznim zaupnikom. (Razdelitev objavimo prihodnjič.) K točki »Delo zaupnikov v tekočem letu« sta se od našega kluba oglasila tov. Arnež in tov. Pukšič.

Kaj je z reduciranimi delavci na Javorniku? Do danes še ni nihče sprejel. Tudi tovarna ni pristala na nobeno komisijo. V teku preteklega in tekočega tedna se je med zastopniki KID in vseh treh organizacij vršilo več tozadevnih razgovorov. Rezultata ni še nobenega. Morda pade odločitev v torek, 29. januarja. Pri zadnjem razgovoru je tovarna stala na stališču, naj vsi reducirani delavci tožijo tovarno pri rednem sodišču. Ako sodišče razsodi, da je bila takojšnja odpoved neupravičena, plača šhte tovarna, kakor so po zakonu določene za odpovedni rok. Ako pa orga-

nizacije podpišejo neko izjavo, tedaj jih podjetje tudi sprejme nazaj v delo. Ako pa sodišče razsodi, da je takojšnja odpoved bila upravičena, tedaj se ne sprejmejo nazaj v delo, čeprav se izjava podpiše. Izjava bi se podpisala takoj, pred izrekom sodišča. Zastopniki SMRJ so iznesli željo, naj se predlog glede sodišča umakne ter naj se uredi zadeva na drug način. Ali bo tovarna svoj predlog umaknila, danes še ne vemo. Odločila bo o tem razprava v torek, 29. januarja. Več o vsem tem bomo poročali, ko bo stvar zaključena.

Javornik. Na prvem plenumu obratnih zaupnikov so prevzeli delo posamezni zaupniki, kakor sledi: Težka proga: Dnina Vidic; Kralj Ignac, obenem prostor in elekt. del., dnina Langus; Smolej Vinko, dnina Uranič; Praprotnik Vinko. Fina proga: Šapek Lovro, Bretih Rudolf. Adjuta fine proge: Noč Jakob, obenem skladišče. Valjarnica fine pločevine: Bizjak Ivan, Rajnhard Jakob. Valjarnica grobe pločevine: Valter Ivan, Udir Franc. Mehan. delavnica: Praprotnik Jože.

Javornik. Novo leto je prineslo delavstvu na Javorniku razočaranje. Celo preteklo leto je bil obrat v polnem teku. Nikdo ni mislil, da bo tako hitro sprememba. Sedaj pa zadnje tedne dobiva delavstvo neplačan dopust. Zakaj je to, se ne ve natančno; podjetje se izgovarja, da ni naročil, mogoče je pa vse kaj drugega.

Nameščenci

Na Svečnico, 2. februarja t. l. ob 9 dopoldne se bo vršil redni letni občni zbor »Strokovne zveze privatnih in trgovskih nameščencev Jugoslavije« v naših prostorih na Miklošičevi cesti 22/I. Vse tovariše in tovarišice opozarjamo, da se zbora sigurno udeležijo. Ob tej priliki naj vsak član, ki še ni poravnal članarine, izpolni svojo dolžnost.

Strokovni tečaj v Trzinu

Na nadaljevalnem tečaju v nedeljo, dne 27. januarja 1935 je predaval tov. tajnik Lombardo o delavski enotnosti. Kakor vsa dosedanja predavanja, tako je bilo še zlasti to predavanje s posebnim ozirom na obstoječe razmere v delavskih vrstah za našo tržiško delavstvo silno važnega pomena. Posebno zanimivo poglavje tega predavanja je bila razlaga o duhovni enotnosti delovnega ljudstva. Brez pravega in enotnega delavskega duha ni mogoče niti misliti, še manj pa ustvariti močno in borbe sposobno delavsko strokovno organizacijo. Če hočemo, da si bomo s svojo organizacijo priborili onih pravic, ki nam v družbi pripadajo in da bomo uspešno branili svoje socialne-gmotne in kulturne interese, je treba nujno odstraniti vse ovire, ki onemogočajo ustvariti močno enotno, dela in borbe zmožno organizacijo. V nedeljo 3. februarja se tečaj vsled tehničnih ovir ne bo vršil, pač pa se bo vršil prihodnjega nedeljo, dne 10. februarja. Vabimo vse dosedanje udeležence tečaja, da se prihodnjega tečaja sigurno udeležijo.

Papirničarji

Vevče. Volitve obratnih zaupnikov so zaključene. Ker je bila vložena samo ena kandidatna lista, se volitve niso vršile. Delavstvo je na sestanku dne 23. XII. 1934 predlagalo kandidate za posamezne oddelke. Pozneje sta dva od kandidatov odstopila. Širši zaupniški sestanelek obeh tukajšnjih strokovnih organizacij je zato sestavil novo kandidatno listo. Obstojta v tukajšnjem podjetju naša skupina papir. delavstva JSZ in pa Splošna delavska strokovna zveza (marksistična). Prepričani smo, da je to prava pot v delavski borbi, da se delavske organizacije znajdejo v enotni fronti za delavske interese. Hočemo tako enotnost vzdržati tudi naprej, ker je enotna fronta delavstvu nujno potrebna, za kar je nam tudi jasen dokaz enotna fronta kapitala za izkoriščanje delavstva in uspehi te njegove povezanosti in organizacije.

Ker so volitve odpadle, se je brez volitev izvoljeni odbor sestal na prvo sejo dne 24. januarja 1935, na kateri je bil izvoljen za starešino tov. Sotlar Henrik, za tajnika pa tov. Pangeršič Ivan. Nato je odbor izvolil v upravo del. pok. in preskrb. sklada tov. Reška Edvarda in s. Perčiča Jožeta.

Vsemu delavstvu pa dajemo v vednost, da zastopajo posamezne oddelke sledeči zaupniki: Osebe papir. strojev: Pangeršič Ivan, holandec in belilnice: Kocjančič Ivan; satinaže, nakladalce in zavijalce: Perčič Jože. Osebe delavnic in elektr. centrale na Fužinah: Rešek Edvard. Dvoriščne delavce: Sotlar Henrik. Ženske: Zajec Marjeta. Osebe brusilnice pa Jančar Ivan. To naj vsi delavci in delavke prizadetih oddelkov vzamejo na znanje in naj se obračajo najprej na zaupnika v svojem oddelku, ki mnogo zadev lahko sam uredi. Šele ako bi tega ne mogel, naj obvesti glavnega zaupnika, ki bo vse ukrenil, da se stvar uredi.

Naloga celokupnega delavstva pa je, da svoje zaupnike pri njihovem delu podpre. Ta podpora pa je v tem, da se vse delavstvo organizira, kajti obratni zaupniki so delo strokovnih organizacij in močne strokovne organizacije so prava podpora in hrbišče obratnih zaupnikov.

Vevče. Zelo težko vprašanje nas teži že pet let. Namreč neplačani dopusti. Skoraj vsako leto zgubi delavstvo posameznih oddelkov ca. 100 delovnih dni. Letos je prva na vrsti brusilnica, ki sedaj ne obratuje že 3 tedne, delavstvo pa doma trpi pomanjkanje. Neplačane dopuste motivira podjetje s pomanjkanjem pogonske sile. Obrtni zakon določa, da morajo podjetja v slučaju, da jim zmanjka sirovin, pogonske sile, pokvarjenja strojev itd., svoje delavstvo vseeno plačati. Tej določbi se je pa naše podjetje lepo izognilo s tem, da je vse delavstvo odpustilo in sedaj vedno vzdržuje odpovedni rok z znanim stavkom »Naše svojočasne odredbe ostanejo s tem še nadalje v veljavi!« Naše oblasti, ki jim je dana naloga, da zahtevajo objektivno izpolnjevanje vseh zakonov, pa za uveljavljanje zakonov, ki ščitijo najbednejše člane delavske družbe, tako zvani četrti stan, ničesar ne store. Zato čaka delavstvo še mnogo borb, da si ustvari v družbi enakopraven položaj, ki mu po božji in človeški pravici pripada.

Delavska kultura

Dramski odsek »Mlad. zveze JSZ« pripravlja uprizoritev Bučarjevo dramatizacijo Murnikove humoreske »Matajev Matija«. Po mnenju strokovnjakov je bolj posrečena nego Skrbinskova, katero je uprizoril »Sentjakovski odere« v Ljubljani.

Lesno delavstvo

Nazarje. V nedeljo, 20. januarja t. l. se je vršil občni zbor tukajšnje skupine in volitve del. zaupnikov. Udeležba je bila precej povoljna. Manjkalo je nekaj mladih tovarišev iz obrata II., ker se niso zavedali svoje dolžnosti, zato si tudi niso mogli izvoliti svojega zaupnika. Vse to pa ni oviralo razpoloženja, ki je zavladalo takoj, ko je otvoril in pozdravil navzoče tov. predsednik skupine in v svojem sicer kratkem, a zato res dobro premišljenem govoru obrazložil delovanje skupine.

Takoj po poročilu tajnika in blagajnika smo si izvolili novi odbor s starim predsednikom, ki nam daje jamstvo, da bo vodil skupino po zahtevanih smernicah. Razvila se je zelo živahna debata, padle so tudi resnične besede, da so Nazarje v zadnjih letih zelo napredovale v lesni industriji in so tudi radi tega daleč naokoli znane. Resnica pa je tudi, da delavstvo v tem hitrem napredku ni dovolj sledilo v kulturnem oziru.

Imamo razne delavske ustanove, o katerih bomo še govorili. Skupina šteje okroglo 80 članov, marsikatera prireditelj bi se lahko priredila v prid delavstva, ako bi bilo malo več dobre volje, toda 60% članstva gleda skozi prste, kdaj bo začel odbor deliti tisočake.

Tovariši! Začnimo pri korenini, nam manjka sestankov, na katerih naj bi se razmotrivala delavska vprašanja. Tu naj bi pokazali svojo zmožnost in ne le zunaj v svojih nepremišljenih besedah. Marsikaj nam še manjka, kar bi s pravilnim potom dosegli, kajti nobena pridobitev ne prileti iz zraka nezasluzena. Če nam danes ni potreba, ne čakajmo, da nas čas dobi nepripravljeni.

Tekstilno delavstvo

Tržiš. Opozorilo. Kakor so se že pri prejšnjih predilniških volitvah uporabljale za agitacijo vse nemogoče stvari in širile neresnične govorice o naših zaupnikih, tako so se tudi letos širile in uporabljale za agitacijo razne neresničnosti o meni, češ, da hočem škodovati delavstvu. Ker so te govorice izmišljene in neresnične, bom vsakega, ki jih bo razširjal, poklical na odgovor. Zupan Ciril, t. j. predsednik JSZ v Trzinu.

Volitve. Dne 25. januarja so se vršile volitve obratnih zaupnikov v tukajšnji predilnici. Dobili smo 20 glasov manj, kakor pri lanskih volitvah. Na izid in število oddanih glasov za posamezno listo je močno vplivala nelojalna agitacija, katere so se posluževali naši nasprotniki. O naših zaupnikih so si izmišljevali vse nemogoče stvari ter s tem našemu gibanju »ne-delavsko« škodovali. Upamo, da pride čas, ko se delavci ne bodo več kar tako lahko dali potegniti in preslepiti in ne bodo verjeli lepih, a praznim besedam. Dobili smo v predilnici 5 obratnih zaupnikov, socialisti 10 in Nar. strok. zveza 1. V papirnici na Slapu je bila vložena samo naša lista s štirimi zaupniki, katere je delavstvo dne 19. jan. pravilno izvolilo. V tovarni čevljev »Peko« so bile volitve dne 26. januarja ter je bila vložena in izvoljena samo kompromisna lista ter imamo mi 5 obratnih zaupnikov in socialisti enega.

Knjižnica. Naša skupina si je nabavila razne delavske strokovne knjige, zakone, delavske povesti in romane, katere si lahko vsak član izposodi vsak ponedeljek od 7—8 zvečer v društveni sobi v Rokodelskem domu.

Na Svečnico, 2. februarja ob 8 zvečer uprizaro dramatični odsek v dvorani »Našega doma« komedijo »Sluga dveh gospodov«. Kdor si želi zabave in razvedrila, naj pride, ker se bo lahko pošteno nasmejalo.

Kranj. V zadnjih dneh so se v kranjskih tekstilnih tovarnah vršile volitve delavskih zaupnikov za leto 1935. Med delavstvom samim ni bilo veliko zanimanja za te volitve, ker mnogi še ne vedo, kakšnega pomena so pravi zaupniki za delavstvo v podjetju. Delavstvo je pač slišalo in čitalo o važnosti in potrebi delavskih zaupnikov, dejansko pa je videlo te zaupnike recimo le bolj samo na papirju. Takih papirnatih delavskih zaupnikov pa delavstvo ne mara, pa četudi so na rdečem papirju. Naši rdeči tovariši, da plavih ne štejemo, so se začeli zavedati, da bo delavstvo prej ko slej z njimi obračunalo. To je pa huda reč, proti kateri se je treba dobro zavarovati. Kaj pa, če bi delavstvo enkrat izvolilo prave delavske zaupnike. To se pa ne sme zgoditi, ker bi se delavstvo s tem lahko zamerilo gospodom delodajalcem. Najboljše je, če se taka kandidatna lista razveljavi. In tako se je zgodilo v Jugobruni. Da bo pa bolj držalo, naj bo navzoč tudi zastopnik Delavske zbornice, ki pozna zakone in predpise ali vsaj poznati bi jih

Komu v korist in veselje

Staro je že nasprotstvo v strankarskih katoliških krogih s krščansko soc. delavskim gibanjem. Saj so to nasprotstvo doživljali že prvi naši pokretaši z dr. Krekom na čelu in to nasprotstvo se vedno javlja v tej ali oni obliki.

To nasprotstvo proti Jugoslovanski strokovni zvezi pokaže zopet zadnji »Delavski vestnik« v nedeljski številki »Slovenca«, ki se peča z vprašanjem delavske mladine. Članek pravi, da sta med delavsko mladino »dva tabora, in sicer marksističen, ki je dosleden in zagrižen nasprotnik Cerkve, drugi tabor je tabor krščanske delavske mladine (Jugoslovanska strokovna zveza, op. ur.). O tem taboru, nadaljuje članek, ne more nihče zanikati dejstva, da je ta mladina globoko verna. Vendar pa že dolgo opazamo, da v tem taboru nekaj manjka, in sicer, pride člankar do zaključka, prave katoliške doslednosti.« Da pa člankar še bolj podkrepi napram javnosti svoj dvom nad sedanjim delavskim gibanjem, privleče za lase zopet marksizem, ker misli, da bo to gotovo vplivalo pri nepoučenih čitateljih, in pravi, da je »nedosledno priznavati Cerkev in njen nauk, v isti sapi pa se navduševati za marksističen gospodarski in socialni nauk.« S to podkrepitvijo, je razumljivo, da se članek zaključuje z dvolično vlogo kršč. del. gibanja, kateri je treba napraviti konec, in sicer tako, da naj prevzamejo to gibanje »katoliški delavski mladci«, ki morajo priti »med delavce z jasnim katoliškim programom brez vsake navlade«. Končna želja člankarja je, naj bi letošnji evharistični kongres razlil svoj blagoslov tudi nad slovensko delavstvo, da bi v složenem delu doseglo svoj smoter.

Če bi ne poznali zgodovine delavskega gibanja, bi se morali vprašati, čemu sploh ta članek. Pisec priznava dva tabora, to je marksistični in krščanski. Priznava globokovernost kršč. delavstvu, in ta je predpogoj tudi doslednosti v javnem udejstvovanju. Če je dan ta predpogoj, zakaj potem dvomiti o pravilnosti in zadostni garanciji, da more globokovern pokret hoditi pravo in dosledno pot in da je tej doslednosti lastna tudi zadostna odločnost, o kateri prav tako dvomi člankar. O za lase privlečenem marksizmu, ki je staro sredstvo in jedro podtikanja kršč. del. gibanju, katerega so se posluževali v bratski slogi že stari liberalci in gotovi naši gospodarski krogi, pa ni vredno debatirati, ker v to člankar sam ne veruje, ko že sam opredeli delavsko gi-

moral. Mi pa poznamo še nekoč, ki pozna predpise o volitvah delavskih zaupnikov. Ti predpisi so za vse enaki, tako za rdeče, plave, kakor bele. Veljajo pa tudi za vsa podjetja enako.

Volitve delavskih zaupnikov v Jugobruni, kakor Južnočeški so se vršile na protizakonit način. To je vedelo celo delavstvo samo, čeprav ne pozna predpisov tako dobro kot volivni odbor in zastopnik Delavske zbornice. Zato se delavstvo z veliko večino volitev ni udeležilo in s tem pokazalo, da papirnatih zaupnike odklanja.

Krščanski socialisti smo že ponovno poudarjali in poudarjamo, da odklanjamo partizanstvo v zaupniških institucijah. V podjetja hočemo take zaupnike, ki bodo brez ozira na bele, rdeče ali plave vršili svoje dolžnosti v zaščito interesov zaposlenega delavstva. Uverjeni smo, da bo slej ko prej tudi do tega moralo priti, pa najsibo, da je to našim rdečim sodrugom ali našim gospodom delodajalcem prav ali ne.

K stvari sami se bomo še povrnili.

Kranj. »Delavska Pravica« se dobi tudi v slaščičarni g. Mohor Anton v Kranju. Posamezen izvod 1 Din.

banje v dva tabora in enega označi za doslednega in zagriženega nasprotnika Cerkve, drugega pa za globokovernega. Jasnosti bi g. člankar le koristil, če bi navedel, kdaj in kje je JSZ branila protikatoliška, torej marksistična načela. Zakaj pa ne podtika marksizmu v boju za delavstvo in za pravico Kristusovih načel o absolutni pravici, ko je bil vendar le-ta prvi oznanjevalec pravice in kdaj za njim je prišel šele Marks, ki je svojo socialno teorijo postavil na materialistično osnovo.

Čemu člankar končuje članek z evharističnim kongresom, ki da naj prinese med katoliško delavstvo složno delo, nam je pa prav nerazumljivo. Kršč. soc. delavsko gibanje je skoraj edino gibanje pri nas, ki je docela enotno. Saj so gospodje, katerim je člankar prav blizu, že dostikrat doživeli moč sloge v naših vrstah. Ta sloga ni umetna, ampak je popolnoma naravna in ukoreninjena vprav v globokovernosti našega članstva. Kje je še danes organizacija, ki je šla preko vseh viharjev, preko silnih, težkih finančnih vprašanj, ko so nam znani gospodje iz vrst člankarja napovedovali že smrt ob gospodarskem bojkotu katoliškega kroga izven vrst JSZ, ob nezaslišanih vrstah podtikanj, obrekovanj in natolcevanj. Ali naj pričnemo z zgodovino Jugoslovanske strokovne zveze v povojni dobi, ki bo ena sama obsodba ljudi, ki se štejejo za dobre katoličane, a kljub temu jim je JSZ trn v peti, ker je dosledna v zahtevah po krščanski pravičnosti. Ravno JSZ ne pušči dvoličnosti v pojmovanju delovnega človeka. Ali člankar morda ne misli pri tem, da naj evharistični kongres prinese enotnost kršč. delavstva na drugi bazi, ki je nekaterim gospodom bližja, kot pa sedanja? To se nam zdi prenevarna igra s kongresom in z njegovim globoko zamišljenim namenom, kakor so ga podčrtali sklicatelji. Nujno bi gospodom svetovali, naj delavski pokret, ki je že itak globokovern, rajši še podkrepijo v njegovih stremljenjih.

Ves svoj trud naj gospodje predvsem postavijo v to, da se med gospodarskimi krogi ustanovi četica delodajalcev, ki bodo dosledno živeli po krščanskih načelih in skušali oživiti načelo krščanske pravičnosti v gospodarskih krogih po načelih, ki so izražene v papeževih okrožnicah »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno«. Neizmerna korist bo v tem delu za katoliško Cerkev. Na tej podlagi se bo lahko šele resno govorilo tudi o stanovski državi. Ti delodajalci bodo pa morali biti v prvi vrsti globokoverni, katoliško dosledni, brez kake dvoličnosti v sedanjem kapitalističnem družabnem redu in tudi požrtvovalni ter pripravljeni na največje žrtve, popolnoma po vzorcu članov sedanje Jugoslovanske strokovne zveze.

Hic Rhodus, hic salta, gospodje! Za Jugoslovansko strokovno zvezo se pa zahvalite globokovernim delavcem in njih požrtvovalnosti, da sploh še obstoja, in iz spoštovanja do idealizma v njenih članih ne razbijajte njenih vrst v korist in veselje brezverskega marksizma.

Ž. S.

V Zagrebu in nato v vsej savski banovini bodo uvedli cepljenje zoper jetiko. Tako je pred nekaj dnevi sklenila konferenca predstavnikov hrvatskih zdravstvenih ustanov. Predvsem bodo cepili otroke in to takoj prve dni, ko pridejo na svet. Cepljenje bo brezplačno.

Neposredni davki in delavstvo

III.

Z uslužbenskim davkom so obdavčeni po naši cenitvi delavci, zavarovani pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev s približno 1.6% svoje mezde. Delavstvo v najvišjem meznem razredu, v XII., plačuje za uslužbenski davek že okroglo 2.7% svojih dohodkov. Pri javnih uradnikih in delavcih državnih ustanov je v skladu z večjo povprečno mezdo ta odstotek še večji in znaša že v povprečju 2.6%. Tudi pri privatnih nameščencih je odstotek velik in znaša v povprečju 3%. Nastane sedaj vprašanje, ali so ti odstotki z ozirom na naš celokupen sistem neposrednih davkov visoki ali nizki. Po naši cenitvi bi bili obremenjeni vsi dohodki, — ako bi ocenili vse dohodke po detajlnih cenah in upošte-

vali tudi dohodke v naravnem gospodarstvu, — s približno 3%. Pri tej cenitvi se lahko opiramo na poluradne podatke, ki so ocenili naš narodni dohodek pred leti krize s 70 milijard dinarjev. Detajlni indeks tedanjih cen je padel v letih krize po statistiki Narodne banke za nekaj nad 20%. Ako bi znašala ocena našega narodnega gospodarstva na zgornji omenjenih podlagah sedaj 50 milijard, dobimo, računano s 3% tega donosa, približen iznos naših neposrednih davkov, ki znašajo sedaj nekaj nad 1½ milijarde dinarjev. Iz tega bi sledilo, da je bilo obdavčenje privatnih in javnih nameščencev ter kvalificiranih delavcev po zakonu o neposrednih davkih normalno. Obdavčenje delavcev z manjšimi dohodki pa izgleda nizko. (Dalje sledi)

Za ali proti zaposlitvi tujcev ozir. tujih mojstrov in delavcev v naši tekstilni in ostali industriji

Maribor, 29. jan. 1935.

Jugosl. strokovna zveza je o tem vprašanju že zavzela svoje stališče, da se mora zaposlitev tujcev omejiti in vse one, kateri nimajo za tukajšnje zaposlitev posebnega dovoljenja, odpustiti in odstraniti. Ravno tako tudi one, ki so dobili dovoljenje za vršitev službe kot specialisti, so pa dejansko nameščeni kot vratarji in navadni pisarniški pomočniki.

Mi danes ne smatramo več za potrebno, da se nameščajo razni tuji tekstilni mojstri po naših obratih kot nenadomestljivi specialisti. Saj imamo vendar že dovolj sposobnih domačih moči, ki komaj čakajo prilike, da bi pokazali svoje sposobnosti in prišli do kruha. To stališče tudi danes zavzemamo. Zato pa tudi ne moremo jemati teh tujcev v zaščito, namanj pa seveda one, ki ne obvladajo našega jezika.

Ne moremo pa trditi, da bi nasprotno organizacije zavzele isto stališče. Že glasilo Narodne strokovne zveze na Štajerskem »Borba« je v svoji letošnji 3. številki omenila, da so tujci ščiteni po raznih nacionalnih društvih, ne omenja pa, da so isti zaščiteni tudi po Narodni strokovni zvezi sami. Dokaz temu je, da so razni inozemski mojstri in obratovodje v istih organizacijah kot narodni delavci. Seveda se Narod. strok. zveza poslužuje teh ljudi za to, da vrše med svojimi podrejenimi delavci agitacijo za svojo organizacijo, kakor tudi za volitve obratnih zaupnikov.

Konkreten dokaz:

Prepis pisma nekemu obratovodju ozir. nadmojstru neke tekstilne tovarne, ki ga je poslala tukajšnja podružnica NSZ:

Maribor, 16. januarja 1935.

Dragi tovariši!

Danes sem zvedel, da je naši tovarišici P. M. odpovedana služba. Vzemi na znanje, da je imenovana na naši listi kot zaupnica. Če je že potrebno, da se eno delavko službo odpove, naj se drugi ev. odpove službo, da ne pridemo v zadrego zaradi volitev.

Kakor sem informiran, so druge delavke, ki so slabše delavke, kakor je P. in naj se potem tako P. obdrži.

Tovariški pozdrav

Žig: N. S. Z.

Čitljiv podpis.

Iz tega je razvidno, kako je delavstvo odvisno od zakulisnih intrig raznih mojstrov in »delavskih« organizacij. Pismo je tudi pisano v klasični slovenščini, ki daje čast svoji organizaciji.

Delavstvo, kako dolgo boš še tlačnilo raznim organizacijam in z njimi zvezanim tujcem, ki te terorizirajo?

Ali si že naročnik Krekove knjižnice?

Lesno delavstvo

Duplica. Skupina lesnih delavcev na Duplici vabi svoje članstvo in prijatelje naše organizacije na redni občni zbor, kateri se bo vršil 14. februarja t. l. po delu ob pol 6 pri Herletu na Duplici.

Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora. 2. Poročilo odbora: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) gospodarja. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Poročilo zastopnika centralne. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti.

Tovariši! Zavedajte se važnosti občnega zbora. Premislite, da ne bodo potem padale opazke na račun odbora. Zato v četrtek, 14. februarja t. l. vsi na občni zbor. Povabite še druge!

Živilski delavci

Slovenska Bistrica. Volitve obratnih zaupnikov za tovarno olja v Slov. Bistrici so se vršile 6. januarja v najlepšem redu. Čeprav se je podjetnik upiral podpisati sporazum za skrajšan volilni postopek in se je obrnil po pomoč k svojemu pravnemu zastopniku dr. Pučniku, se je nazadnje le vdal in sporazum podpisal. S tem nam je prikršal delo in se mu ob tej priliki zahvaljujemo.

Gre nam pa slabo, posebno zaradi tega, ker podjetje ne obratuje redno, pač pa le v presledkih. Bili smo že na tem, da se nam znižajo plače, da se to ni zgodilo, se imamo zahvaliti le svoji vzajemnosti in strokovni organizaciji. Kljub vsej težki krizi se še vedno ponavljajo slučajji, da se kljub brezposelnosti v nam sorodnih obratih dela po 11 ali še več ur na šiht. Seveda se s tem tudi nam delo otežuje, ker se podjetnik sklicuje na konkurenco, ki se ne drži zakonov, kakor je on potom organizacije prisiljen. Zato pozivamo Inšpekcijo dela, da posveti takim obratom več pažnje in napravi red, da se povsod spoštujejo zakoni ter tudi izvajajo.

Izvoljeni zaupniki v našem obratu so: Donik Martin, Klajderič Stefan in Tramšek Hinko.

Kamnolomci

Volitve obratnih zaupnikov za banovinski kamnolom v Slovenski Bistrici so se vršile dne 27. januarja. Volitve so potekle mirno. Izvoljeni so bili za zaupnike sledeči tovariši: Dover Martin, Stromšek Anton in Vidmar Stefan.

Godi se nam pa slabo, tako da smo prisiljeni to objaviti v javnosti. Banovina nam po dolgem obljubljanju, da se bo zaslužek redno mesečno izplačeval, še vedno ni ugodila. Dajejo nam še vedno bone, katerih se trgovci odbijejo. Mislimo, da bi se z dobro voljo banske uprave že našli tisti težko zasluženi dinarji in tako izplačevali mesečno delavcem, ki bi potem lahko svobodno nakupovali, kjer bi hoteli.

Apeliramo na bansko upravo, da se tudi ona drži zakonov!

Tov. dopisnike naprošam, naj bodo pri poročilih kar najbolj kratki. Ker so nekateri predolgi, ne pridejo na vrsto drugi. Dokler bo ta format lista, to upoštevajte! Urednik.

Podobnik Vinko

Tržaška cesta št. 16
premog, drva, koks. — Telefon št. 33-13

Mladina poroča

Mladinski odsek Duplica. Na sestanku naše strokovne skupine se je v nedeljo, 13. januarja ustanovil »Mladinski odsek« ter izvolil sledeči odbor: Borc Mavričij, Hribar Alojz, Burja Kati, Roje Jože, Brgont Kristina, Zobovnik Mici. Ta odbor nam je porok, da bo »Mladinski odsek« pri nas dobro uspeval.

Vse tovariše, posebno mlajše, kličemo v te vrste delavske mladine. Pa tudi kmečki mladina, ki si po trdem delu potrebna razvedrila, pridruži se nam! Čim več nas bo, tem lepši bodo uspehi.

Naše geslo je: Mladini dati poštene zabave in razvedrila ter jo usposobiti za zavedne člane in prave voditelje kršč. strokovne organizacije.

Prvi sestanek je 7. februarja t. l., potem pa vsak drugi četrtek ob pol 6 pri Herletu.

Preskrbite otrokom doto!

Vprašanje dote je v današnjih suhih letih zelo košljivo. Celo bogati posestniki si tarejo glavo, kako bodo svojim otrokom preskrbeli primerno doto. Kaj šele reveži! — Kdor otrokom ne more dati sto- ali desetstotakov, naj stori potrebne korake, da jim preskrbi vsaj nekaj tisočakov. Potom zavarovalnice »Karitas« je to vsakemu omogočeno. Zavarujte doto! Če zavarujete osebo, ki je stara 20 do 24 let, in plačujete za njo skozi 10 let mesečno po 50 Din. »Karitas« po preteku 10 let izplača 6050 Din. Ako zavarovanec prej umrje, preneha nadalnje plačevanje prispevkov. »Karitas« pa zavarovano vsoto kljub temu izplača brez odbitka. Obrnite se takoj na svojega krajevnega zastopnika Franca Preloga, Celje, Za kresijo 5 ali na celjsko tajništvo Jugoslovanske strokovne zveze, kjer uraduje vsako nedeljo od 9 do 12.

Agitirajte za »Delavsko Pravico«!
Pridobivajte ji novih naročnikov!

KNJIGOTISK
BAKROTISK
KLIŠARNA

LITOGRAFIJA
KAMENOTISK
OFFSETTISK

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

LJUBLJANA • KOPITARJEVA 6

ILUSTRACIJE IN KLIŠEJI DAJO REKLAMI
ŠELE PRAVO LICE. — ZA REKLAMO V VI-
SOKIH NAKLADAH UVAŽUJTE LE OFF-
SETTISK, KI JE DANES NAJCENEJSI!